

Seletuskiri

1. Õiguslik alus

Ühinemise õiguslikuks aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkt 10, Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹, kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus, haldusreformi seadus ja Suure-Jaani Vallavolikogu ettepanek Kõo Vallavolikogule, Kõpu Vallavolikogule ja Võhma Linnavolikogule algatada haldusterritoriaalse korralduse ja piiride muutmine (Suure-Jaani Vallavolikogu 28. aprilli 2016 otsus nr 98 „Ettepanek haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamiseks“), Kõo Vallavolikogu otsus „Haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamine Suure-Jaani vallaga“ (Kõo Vallavolikogu 31. mai 2016.a otsus nr 13), Kõpu Vallavolikogu otsus „Vastus Suure-Jaani Vallavolikogu 28.04.2016.a otsusele nr 98, „Algatatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise läbirääkimiste lõpetamine ja haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ja ettepaneku tegemine““ (Kõpu Vallavolikogu 23. mai 2016.a otsus nr 31) ja Võhma Linnavolikogu otsus „Vastus Suure-Jaani Vallavolikogu 28.04.2016 otsusele nr 98 „Ettepanek haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamiseks““ (Võhma Linnavolikogu 08. juuni 2016.a otsus nr 37).

Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹ lõike 2 punktile 1 lisatakse ühinemislepingule seletuskiri, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus, territooriumi suurus (pindala) ja alaliste elanike arv. Seletuskirja eesmärk on laiem seaduses sätestatust ning selles selgitatakse põhjalikumalt ühinemisläbirääkimiste käigus ja ühinemislepingus enam diskussiooni tekitanud teemasid.

2. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus

Ühinemiskiirkonna moodustavad Kõo, Kõpu ja Suure-Jaani vallad ning Võhma linn.

Kõo, Suure-Jaani ja Võhma on seni teinud tihedat koostööd Viljandimaa Omavalitsuste Liidus, seistes koos Põhja-Viljandimaa arengute eest. Omavalitsuste ühinemine loob eeldused, et ühinemisest tulenevat kõrgemat finants- ja haldussuutlikkust rakendatakse piirkonna ühtlaseks arendamiseks. Halduskorralduse muutmine aitab kaasa ühinenud omavalitsuse tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tagab ühtse juhtimise, mis on eelduseks kohaliku omavalitsuse jätkusuutlikule tegevusele ning majandusliku potentsiaali kasvule, sealhulgas võimekusele osaleda pikaajalises planeerimises ja ühisprojektides.

Omavalitsuste ühinemisega soovitakse moodustada jätkusuutlik ja tervikliku ruumistruktuuriga vald, mida iseloomustab hästi toimiv teenuskeskuste võrgustik, head transpordiühendused ja kõrge arengupotentsiaal ühtse piirkonnana.

Piirkonna omavalitsustel on mitmed ühised väljakutsed - rahvastiku vähenemine ja vananemine ning sellest tulenevalt suurenev surve omavalitsuste eelarvetele, mitmekesiste ja kvaliteetsete kohalike avalike teenuste pakkumise madal võimekus ning ettevõtlus- ja turismipotentsiaali vähenemine - kõiki neid püüab omavalitsuste ühinemine leevendada või lahendada.

Suurem eelarve võimaldab maandada paremini finantsriske ning koondada ressursse prioriteetsete tegevuste kiiremaks ja kvaliteetsemaks läbiviimiseks. Ühise territoriaalse planeerimisega tagatakse ratsionaalsem investeeringute kavandamine ja elluviimine ning sihipärasem ja otstarbekam ressursikasutus.

Suuremas omavalitsuses on võimalik osutada ka selliseid teenuseid, mille sihtrühm eraldiseisvate valdadena/linnana on liiga väike ning viia ellu detsentraliseeritud juhtimist, st kohaliku kogukonna kaasamist juhtimisse ning koostöös kogukonnateenuste arendamist.

Ühinemise tulemusel väheneb piirkonnasisene rivaliteet, ühiselt on võimalik optimaalselt planeerida piirkonna sotsiaalmajanduslikku arengut (lasteaiad, koolid, huviharidus, sotsiaalasutused, vaba aja ja sportimisvõimalused) tagades nende teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi kõigis piirkondades. Ühinemine võimaldab kaotada omavalitsuste omavahelised arveldused.

3. Piirkonda iseloomustavad andmed

	Elanike arv seisuga 01.07.16	OV pindala km ²	Eelarve milj.	Valitsemise kulud (volikogu+ linn, vald)	Kulud haridusele miljonit	Kulud sotsiaalile miljonit	Põhivara miljonit	Laen 01.01.16 milj.	Võla-koormus %	Ametnike personali-kulu aastas €
Võhma	1360	1,94	1,70	0,15	0,86	0,16	2,23	0,45	41	104605
Kõo	1049	149,46	1,62	0,14	0,54	0,26	1,16	0,00	0	89700
Kõpu	635	258,46	1,10	0,10	0,51	0,13	4,53	0,50	48,8	82240
Suure-Jaani	5328	742,61	6,25	0,47	2,77	0,26	8,28	2,80	48,9	351118
	8372	1152,5								

4. Ühinemispirkonna omavalitsuste investeeringud (miljonites)

	Võhma	Kõo	Kõpu	Suure-Jaani
2014	0,00	0,04	0,10	0,74
2015	0,55	0,07	0,09	0,32
2016	0,04	0,38	0,12	1,51

5. Ühinevate omavalitsuste teedevõrk

KOV	Riigiteed km	Kohalikud teed km	sh eramaal km
Kõpu vald	39,708	63,876	22,765
Kõo vald	54,788	27,397	0
Võhma linn	1,398	13,233	0
Suure-Jaani vald	218,995	212,513	60,886
Kokku	314,889	317,019	83,651

6. Ühinevaid omavalitsusi iseloomustavad statistilised andmed

6.1 KÕO VALD

	2012	2013	2014	2015	2016
Rahvaarv, 1. jaanuar	1 027	1 026	1 020	1 009	1 047
Elussünnid	17	10	12	8	...
Surmad	13	12	27	22	...
Sisseränne	37	29	36	32	...
Väljaränne	53	33	32	64	...
Ülalpeetavate määr	53,1	55,9	57,7	57,9	53,1
Demograafiline tööturusurveindeks	0,57	0,62	0,65	0,65	0,73
Kohalikud eelarved, tuhat eurot					
Põhitegevuse tulud kokku	979,2	1 031,3	1 095,2	1 248,3	...
füüsilise isiku tulumaks	421,3	473,7	513,3	549,6	...
Põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud kokku	987,7	1 027,0	1 130,0	1 198,1	...
üldised valitsemissektori teenused	117,4	121,0	151,9	138,8	...
Majandus	116,2	133,0	131,9	127,2	...
vaba aeg, kultuur ja religioon	75,6	82,1	94,2	97,2	...
Haridus	423,6	425,2	473,1	503,2	...
sotsiaalne kaitse	204,2	223,4	237,8	269,5	...
Toimetulekutoetused, eurot	7 604,1	9 968,4	10 824,8	5 991,1	...
Registreeritud töötud	37	31	26	17	...
Äriühingud	20	20	...	...	...
Müügitulu, miljonit eurot	6,76	9,71	...	...	...
Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu, eurot	722,82	790,77	855,09	920,10	...
Brutotulu saajad keskmiselt kuus	385	388	382	374	...
Kasutusse lubatud					
eluruumide pind, m ²	0	0	0	0	...
mitteelamute suletud netopind, m ²	0	859	416	25 362	...
Üldhariduse päevaõpe					
Koolid	1	1	1	1	...
Õpilased	66	65	78	78	...
Üldkasutatavad rahvaraamatukogud	2	2	2	2	...
lugejaid	426	412	334	333	...

Kululiigi osatähtsus Kõo valla eelarve kogukuludes, 2012–2015 (protsenti)

	2012	2013	2014	2015
Haridus	42,9	41,4	41,9	42,0
Vaba aeg, kultuur ja religioon	7,7	8,0	8,3	8,1
Majandus	11,8	12,9	11,7	10,6
Üldised valitusssektori teenused	11,9	11,8	13,4	11,6
Sotsiaalne kaitse	20,7	21,8	21,0	22,5
Muud kulud	5,1	4,1	3,6	5,2

Kõo valla rahvastiku soo- ja vanuskoosseis, 1. jaanuar 2016

	Kokku	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-84	85 ja vanemad
Kõo vald kokku	1 047	120	102	168	104	135	149	138	104	27
Kõo valla mehed	525	58	55	94	61	71	83	65	33	5
Kõo valla naised	522	62	47	74	43	64	66	73	71	22

6.2 KÕPU VALD

	2012	2013	2014	2015	2016
Rahvaarv, 1. jaanuar	715	702	679	665	633
Elussünnid	3	2	2	6	...
Surmad	12	10	12	7	...
Sisseränne	12	8	16	10	...
Väljaränne	25	21	20	29	...
Ülalpeetavate määr	62,1	58,5	59,4	57,2	49,6
Demograafiline tööturusurveindeks	0,84	0,80	0,86	0,79	0,64
Kohalikud eelarved, tuhat eurot					
Põhitegevuse tulud kokku	857,6	862,9	857,2	1 011,2	...
füüsilise isiku tulumaks	295,6	318,6	371,1	384,1	...
Põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud kokku	1 233,5	1 075,2	870,0	1 069,3	...
üldised valitsemissektori teenused	115,3	81,2	101,9	96,9	...
majandus	138,0	278,1	161,5	229,4	...
vaba aeg, kultuur ja religioon	61,4	68,1	96,6	104,8	...
haridus	522,6	486,7	383,0	473,5	...
sotsiaalne kaitse	130,7	125,3	92,5	127,9	...
Toimetulekutoetused, eurot	2 035,5	2 514,5	1 000,8	3 237,6	...
Registreeritud töötud	16	19	12	13	...
Äriühingud	20	22	...	...	...
Müügitulu, miljonit eurot	3,51	4,90	...	...	...
Palgatöötaja kuukeskmise brutotulu, eurot	766,58	802,34	905,28	955,48	...
Brutotulu saajad keskmiselt kuus	254	263	271	257	...
Kasutusse lubatud					
eluruumide pind, m ²	0	0	0	0	...
mitteelamute suletud netopind, m ²	0	0	55	0	...
Üldhariduse päevaõpe					
Koolid	1	1	1	1	...
Õpilased	54	55	52	63	...
Üldkasutatavad rahvaraamatukogud	1	1	1	1	...
lugejaid	133	137	134	107	...

Kululiigi osatähtsus Kõpu valla eelarve kogukuludes, 2012–2015 (protsenti)

	2012	2013	2014	2015
Haridus	42,4	45,3	44,0	44,3
Vaba aeg, kultuur ja religioon	5,0	6,3	11,1	9,8
Majandus	11,2	25,9	18,6	21,4
Üldised valitsussektori teenused	9,3	7,6	11,7	9,1
Sotsiaalne kaitse	10,6	11,7	10,6	12,0
Muud kulud	21,5	3,3	4,0	3,4

Kõpu valla rahvastiku soo- ja vanuskoosseis, 1. jaanuar 2016

	Kokku	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-84	85 ja vanemad
Kõpu vald kokku	633	46	68	81	82	82	101	81	70	22
Kõpu valla mehed	324	21	33	51	51	42	52	44	24	6
Kõpu valla naised	309	25	35	30	31	40	49	37	46	16

6.3 SUURE-JAANI VALD

	2012	2013	2014	2015	2016
Rahvaarv, 1. jaanuar	5 285	5 220	5 186	5 105	5 248
Elussünnid	60	52	49	49	...
Surmad	67	60	86	65	...
Sisseränne	130	95	146	184	...
Väljaränne	192	121	191	231	...
Ülalpeetavate määr	57,1	56,2	57,2	57,6	54,1
Demograafiline tööturusurveindeks	0,82	0,76	0,74	0,72	0,63
Kohalikud eelarved, tuhat eurot					
Põhitegevuse tulud kokku	4 562,3	4 688,8	4 854,7	5 088,0	...
füüsilise isiku tulumaks	2 253,1	2 398,4	2 641,3	2 810,0	...
Põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud kokku	6 391,5	5 992,2	4 843,3	4 864,4	...
üldised valitsemissektori teenused	529,1	528,2	725,4	582,7	...
majandus	220,9	255,3	173,0	349,3	...
vaba aeg, kultuur ja religioon	658,3	1 663,7	696,1	662,6	...
haridus	2 580,4	2 591,1	2 790,6	2 731,1	...
sotsiaalne kaitse	216,7	235,7	207,0	226,6	...
Toimetulekutoetused, eurot	36 386,1	29 836,2	21 558,5	16 931,8	...
Registreeritud töötud	121	96	83	79	...
Äriühingud	177	192	...	...	...
Müügitulu, miljonit eurot	57,41	69,86	...	...	...
Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu, eurot	747,67	795,86	858,98	913,18	...
Brutotulu saajad keskmiselt kuus	1 964	1 959	1 959	1 927	...
Kasutusse lubatud					
eluruumide pind, m ²	0	144	238	125	...
mitteelamute suletud netopind, m ²	1 960	3 382	0	1 265	...
Üldhariduse päevaõpe					

Koolid	6	6	4	4	...
Õpilased	569	522	471	474	...
Üldkasutatavad rahvaraamatukogud	6	6	6	6	...
lugejaid	2 819	2 510	2 592	2 694	...

Kululiigi osatähtsus Suure-Jaani valla eelarve kogukuludes, 2012–2015 (protsenti)

	2012	2013	2014	2015
Haridus	40,4	43,2	57,6	56,1
Vaba aeg, kultuur ja religioon	10,3	27,8	14,4	13,6
Majandus	3,5	4,3	3,6	7,2
Üldised valitsussektori teenused	8,3	8,8	15,0	12,0
Sotsiaalne kaitse	3,4	3,9	4,3	4,7
Muud kulud	34,2	12,0	5,2	6,4

Suure-Jaani valla rahvastiku soo- ja vanuskoosseis, 1. jaanuar 2016

	Kokku	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-84	85 ja vanem
Suure-Jaani vald kokku	5 248	506	517	804	540	678	755	614	700	134
Suure-Jaani valla mehed	2 635	287	269	445	339	359	371	289	243	33
Suure-Jaani valla naised	2 613	219	248	359	201	319	384	325	457	101

6.4 VÕHMA LINN

	2012	2013	2014	2015	2016
Rahvaarv, 1. jaanuar	1 337	1 324	1 282	1 285	1 314
Elussünnid	13	4	15	14	...
Surmad	24	21	17	25	...
Sisseränne	50	30	47	59	...
Väljaränne	82	53	42	59	...
Ülalpeetavate määr	66,9	69,1	69,8	71,6	66,5
Demograafiline tööturusurveindeks	0,67	0,70	0,63	0,59	0,60
Kohalikud eelarved, tuhat eurot					
Põhitegevuse tulud kokku	1 300,6	1 339,1	1 376,0	1 421,9	...
füüsilise isiku tulumaks	469,7	492,1	532,8	552,9	...
Põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud kokku	1 208,1	1 263,0	1 290,5	2 000,1	...
üldised valitsemissektori teenused	146,5	158,3	151,9	167,4	...
majandus	73,1	64,9	67,8	502,9	...
vaba aeg, kultuur ja religioon	168,7	145,6	169,9	216,9	...
haridus	673,2	733,2	735,2	795,1	...
sotsiaalne kaitse	98,8	98,0	92,5	140,7	...
Toimetulekutoetused, eurot	24 120,2	26 280,1	16 657,2	13 554,4	...
Registreeritud töötud	41	37	25	27	...

Äriühingud	34	32	...	...	...
Müügitulu, miljonit eurot	12,31	11,13	...	...	...
Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu, eurot	685,24	712,78	749,51	806,22	...
Brutotulu saajad keskmiselt kuus	436	439	449	424	...
Kasutusse lubatud					
eluruumide pind, m ²	0	0	0	144	...
mitteelamute suletud netopind, m ²	51	50	0	0	...
Üldhariduse päevaõpe					
Koolid	1	1	1	1	...
Õpilased	185	153	148	138	...
Üldkasutatavad rahvaraamatukogud	1	1	1	1	...
lugejaid	480	406	417	372	...

Kululiigi osatähtsus Võhma linna eelarve kogukuludes, 2012–2015 (protsenti)

	2012	2013	2014	2015
Haridus	55,7	58,1	57,0	39,8
Vaba aeg, kultuur ja religioon	14,0	11,5	13,2	10,8
Majandus	6,0	5,1	5,3	25,1
Üldised valitsussektori teenused	12,1	12,5	11,8	8,4
Sotsiaalne kaitse	8,2	7,8	7,2	7,0
Muud kulud	4,0	5,0	5,7	8,9

Võhma linna rahvastiku soo- ja vanuskoosseis, 1. jaanuar 2016

	Kokku	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-84	85 ja vanemad
Võhma linn kokku	1 314	97	131	165	130	161	178	184	215	53
Võhma linna mehed	610	50	79	91	82	82	84	72	60	10
Võhma linna naised	704	47	52	74	48	79	94	112	155	43

Allikas: Statistikaamet

7. Juhtimisstruktuuri ülevaade

Ühinemisläbirääkimistel on pööratud väga suurt tähelepanu ühineva valla juhtimisstruktuuri kujundamisele, mis tagaks ühinemisega seatud eesmärkide täitmise.

Ühest küljest on vaja tagada valla juhtimise strateegilise võimekuse oluline suurendamine ja ametnike suurem spetsialiseerumine, mis laiendab pakutavate teenuste mitmekesisust ja suurendab kvaliteeti. Teisest küljest tuleb maandada võimu kaugenemise ja vahemaade suurenemise, samuti valla eri piirkondade mitmekesisusest ja huvide erisustest tulenevaid ohte. Juhtimisstruktuuri üldistes põhimõtetes on jõutud kokkuleppele, detailide sisustamine toimub ettevalmistusperioodil ning uute struktuuriüksuste praktilise rakendamise etapil pärast ühineva valla volikogu ja valitsuse kujundamist.

Vallavolikogu valitakse ühes valimisringkonnas ning esimesse volikogu koosseisu valitakse 21 liiget. Volikogu valimine ühes ringkonnas võimaldab vähendada kogukondlikel huvidel põhinevaid konflikte, volikogu saab keskenduda ennekõike valla kui terviku arendamisele, kus piirkondade huvid on tasakaalustatud. Volikogu töö põhiraskus kandub komisjonidesse, kuhu lisaks volinikele kaasatakse kõikide piirkondade esindajaid.

Vallavalitsus kui kollegiaalne otsustusorgan on 7-liikmeline, kuhu kuuluvad ühinevate valdade piirkonnajuhid. Valitsuse keskne ülesanne on valla arengustrateegia kujundamine ja õigusaktide eelnõude ettevalmistamine volikogule esitamiseks. Samuti peab valitsus tõhusalt suhtlema nii teiste omavalitsuste kui riigiasutuste juhtkondadega ja poliitikutega ning ametkondadega valla arengustrateegiate edendamiseks.

Vallavalitsuse kui ametiasutuse struktuuris etendavad keskset rolli osakonnad, mille üheks ülesandeks on nii strateegiate kui õigusaktide ettevalmistamisel vajaliku professionaalse nõustamise ja informatsiooni tagamine juhtkonnale. Osakondade funktsiooniks on samuti valla kui terviku haldamise, s.h. asutuste tegevuse koordineerimise tagamine ning spetsialiseeritud teenuste osutamine elanikele.

Ühinemislepingus lepiti kokku, et ühinemise tulemusel ei suleta ühtegi valla hallatavat asutust, püütakse tõhustada nende omavahelist koostööd ja koordineeritust. Ühinemislepingu ja sellele järgneval perioodil keskendutakse ennekõike nende asutuste juhtimise ja majandamise täiustamisele. See tagaks nende poolt osutatavate teenuste osutamise vähemalt ühinemise eelses mahus ja kvaliteeditasandil, samas kui elanikele tagatakse juurdepääs uutele teenustele, mida osutavad valla osakondade spetsialistid.

Tervikuna ei ole planeeritud ei ametnike/teenistujate arvu suurenemist ega ka olulist vähenemist. Eesmärk on olemasolev töö ümber struktureerida nii, et tekiks rohkem spetsialiseeritust ja rohkem vastutust töö tulemuste eest. Nähakse probleemi kitsalt spetsialiseeritud ja vajaliku haridustasustaga, samuti vajalike juhtimiskogemustega ametnike nappuses, sest mastaapide muutumine suurendab nõudmisi teenistujate kvalifikatsioonile.

Ühinevate valdade keskuses jäävad tegutsema teenuskeskused kolme töötajaga: piirkonnajuht, spetsialist ja sotsiaaltööspetsialist. Võhma linnas asub valla sotsiaalosakond.

8. Läbirääkimiste korraldus

Ühinemisläbirääkimisi koordineeris läbirääkivate volikogude poolt volitatud esindajatest koosnev juhtrühm, mis pidas ühinemislepingu eelnõu ettevalmistamise perioodil kokku 9 koosolekut. Komisjoni koosseisu kuulusid valdavalt omavalitsusjuhid (vallavanemad, linnapea, volikogude esimehed). Juhtrühm tutvus kõigi ühinevate valdade allasutuste tegevus ja olukorraga. Moodustati neli valdkondlikku töörühma: hariduse, sotsiaali, kultuuri ja majanduse valdkonnas.

Valdkondlike töörühmade koosseisud olid laiapõhjalised - kaasatud olid nii valdkonna ametnikud, volikogude komisjonide esindajad kui ka hallatavate asutuste esindajad.

Valdkondlike töörühmade tegevusvaldkonda kuulus teenuste kaardistamine, valdkondlike ühinemiseesmärkide seadmine ning täiendus- ja parandusettepanekute tegemine ühinemislepingusse. Töörühmade nõupidamised olid hästi ettevalmistatud ja efektiivsed, mistõttu saadi üldjuhul nende pädevuses olnud teemad läbi arutatud. Koosolekud, seal sõlmitud kokkulepped ja tehtud ettepanekud protokolliti ning need on kättesaadavad

ühinemisläbirääkimiste kodulehel. Ühinemisläbirääkimiste käigust informeeriti omavalitsuste volitatud esindajate poolt pidevalt volikogude liikmeid.

16.09.2016 esitas juhtrühm esmakordselt ühinemislepingu eelnõu tagasiside andmiseks ja ettepanekute tegemiseks läbirääkivate omavalitsuse volikogudele. Lepingu esialgsele versioonile tehtud ettepanekuid arutati läbirääkimiste juhtrühma poolt 07.11.2016, kus kõik laekunud 81 ettepanekut arutati läbi ja konsensuse saanud muudatused viidi sisse ühinemislepingu eelnõusse. Ühinemisläbirääkimiste käigust avalikkuse ja asjaosaliste teavitamiseks loodi Suure-Jaani vallavalitsuse kodulehe juurde läbirääkimiste infolehekülg aadressiga <http://www.suure-jaani.ee/haldusreform>, kus avalikustati kogu läbirääkimistega seonduv dokumentatsioon ja teave:

Oktoobris anti välja ühineva piirkonna ühinemist kajastav infoleht, millega avalikustati ühinemislepingu eelnõu ning anti täpsemat informatsiooni rahva arvamuse väljaselgitamise kohta. Lehed toimetati otsepostitusteenusena kõikidesse piirkonna postkastidesse ning veebiversioon oli ühinevate omavalitsuste veebilehtedel.

2016. aasta oktoobris-novembris toimusid piirkonna suuremates keskustes avalikud arutelud, kus tutvustati ühinemislepingu eelnõud ning koguti tagasisidet. Võhmas osales arutelul 21 inimest, Suure-Jaanis 6, Kõpus 40, Kõos 13, Olustveres 13, Vanaõuel 7, Tääksis 11, Sürgaveres 12 ja Vastemõisas 9 inimest.

Ühinemislepingu avalik väljapanek toimub oktoobris-novembris 2016. Leping avalikustati omavalitsuste kodulehtedel ja omavalitsuste kantseleides. Ühinemisleping ja selle lisad avalikustati, kommentaare ja ettepanekuid sai teha kuni 07. novembrini nii elektrooniliselt kui paber kandjal. Kõik saabunud ettepanekud ja kommentaarid vaadati läbi juhtrühma poolt ning edastati koondtabelina volikogudele.

9. Ühinemise rahvaküsitlused

Kõo valla, Võhma linna ja Suure-Jaani valla ühinemise rahvaküsitlus viidi läbi 13.-15. novembrini. Küsitlusedelitel oli küsimus: “Kas olete nõus, et Kõo vald, Kõpu vald, Suure-Jaani vald ja Võhma linn ühinevad üheks vallaks?”

Kõo vallas oli nimekirja kantud 848 hääleõiguslikku kodanikku, küsitlusel osales 60 kodanikku, see on 7,1%. Ühinemise poolt hääletas 14, vastu 45, 1 rikutud sedel.

Võhma linnas oli nimekirja kantud 1164 hääleõiguslikku kodanikku, küsitlusel osales 80 kodanikku, see on 6,9%. Ühinemise poolt hääletas 50, vastu 30.

Suure-Jaani vallas oli nimekirja kantud 4515 hääleõiguslikku kodanikku, küsitlusel osales 41 kodanikku, see on 0,9%. Ühinemise poolt hääletas 23, vastu 18.

Kõpu vallas toimus rahvaküsitlus 03.-05. detsembrini.

Kõpu vallas oli nimekirja kantud 556 hääleõiguslikku kodanikku, küsitlusel osales 295 kodanikku, see on 53%. Ühinemise poolt hääletas 123, vastu 172.

10. Ühinemislepingu kinnitamine

Kõo valla, Kõpu valla, Suure-Jaani valla ja Võhma linna ühinemisleping kinnitatakse 22.12.2016 aastal ühinevate omavalitsuste volikogude poolt.